

âld Barradiel

Jaargang 9 | oktober 2011

ISSN: 2211-3339

FAN EIGEN HIEM

De voorzitter schreef de vorige keer over het slechte weer en de gewassen die voor een groot deel nog op het veld stonden. Maar daarna kwamen er nog een paar mooie weken om een flinke slag te slaan. Want in de week dat we onze ledenvergaring hielden, was het prachtig weer.

In de zomer van 1951, alweer 50 jaar geleden, haalden de neven Lammert en Lammert Palma slechts negen haringen uit tien fuiken en liet de Ansjovis het afweten in de Waddensee. Verderop een artikel daarover uit de Leeuwarder Courant.

BESTUURLIJK

Op 30 september jl. is de Algemene ledenvergadering gehouden. Na het welkomstwoord van Klaas-Evert werden de agendapunten in een vlot tempo door de vergadering geleid. Albert Boonstra heeft het jaaroverzicht gemaakt en voorgedragen. Gerrit Bouma, verantwoordelijk voor het financieel beheer, heeft tekst en uitleg gegeven over het financieel jaarverslag. Het vermogen van de vereniging is € 9.903,66. De kascommissie, bestaande uit de heren Roel de Jong (met kennisgeving afwezig, 'de sipels moasten fan it lân ôf') en Harm Zaagsma, hebben de administratie gecontroleerd en de vergadering voorgesteld de penningmeester decharge te verlenen. De voorzitter bedankt Roel de Jong voor de controle werkzaamheden. Reservelid de heer S. de Boer zit volgend jaar in de kascommissie en de heer Gerrit Herrema is tot nieuw reservelid benoemd.

Na de pauze kreeg Wietse Leistra het woord. Hij hield een korte lezing over het belang van het digitaliseren van archiefstukken. Hij pleit ervoor om de originele stukken die in het verenigingsarchief zitten, over te dragen aan een overheidsarchief. Daar zijn de klimatologische

omstandigheden veel beter dan in de archiefruimte van de vereniging.

Bovendien heeft men in die archieven veel meer kennis over het bewaren en toegankelijk maken van die archiefstukken.

Dit is een punt van aandacht voor het bestuur die daar verder mee aan de slag

zal gaan want er zullen ook een aantal voorwaarden in acht moeten worden genomen om archiefstukken over te dragen.

Na deze korte lezing presenteren Wietse en zijn vrouw Betty de website die zij onderhouden en waar duizenden foto's op te zien zijn. Het was natuurlijk onmogelijk deze allemaal te laten zien, maar hij zag kans om zijn toevoorders te gerieven met een aantal prachtige en zeldzame opnames.

De voorzitter overhandigde Betty een prachtig boeket als dank voor hun inzet deze avond.

ANSJOVIS LIET WADDENVISSERS IN DE STEEK

Haringsloepen heten de punters waarmee de visser uit de Bjirmen vanouds het Wad bevaren en waarin nog een twintigtal vissers van Barradeel hun brood trachten te verdienen. Maar er waren slechts zeven haringen in tien fuiken, die de neven Lammert en Lammert Palma bij eb lichtten. Ach ja, de Zuiderzeeharing, de malse en sappige, die vroeger bij vrachtauto's vol in de dorpen en steden werd uitgevent, is verdwenen, net als de Zuiderzee.

De enkele, die nog gevangen wordt, is net voldoende om het verleden met zijn overdaad aan kostelijke vis in de herinnering terug te roepen.

Lammert Palma leegt de vangst uit zijn palingfuik in het vandelnets. Bron: website OudTzummarum/Kees Draaisma

Wie herinnert zich niet de bakfestijnen, die aangericht werden, om deze naar het schijnt, nooit genoeg gewaardeerde vis te eren?

De voorjaarsmaanden waren de tijd dat de haring optrok naar zijn paaiplaatsen in de Zuiderzee. Het is allemaal al weer lang gelden. Volgens een voorspelling hadden ze vorig jaar terug kunnen komen op het Wad, maar het is een legendarische voorspelling gebleven, zoals er zoveel legenden om de haring zijn geweest. Wat wel in geweldige getale kwam opzetten, was een veel kleiner visje, maar dat was geen haring.

Als de Palma's de fuiken stuk voor stuk in de sloep leeg storten, dan komen er wel bot, schar, schol en tong te voorschijn. 'Dat was vroeger ons zakgeld' zegt een van de vissers spijtig, maar hij voegt er aan toe, dat ze toen veel minder gevangen werden. Behalve de platvissen komen er ook nog een aantal andere gedrochten te voorschijn, zoals een puitaal, een knorhaan, steengeep en een wolhandkrab. Ook was er een flint, niet een gedrocht doch een redelijke vis naar een model van een haring, maar dan veel groter en eigenlijk ook nog lekkerder.

Haringspeetsters voor het gebouw van de Friesche Coöperatieve Vishandel. Het gebouw stond aan de zeedijk even ten noorden van Harlingen. Het bedrijf draaide van 1902-1939 en werd formeel opgeheven in 1941. Bron: website oudtzummarum

Ansjoavis wispelturig

Het is weer verscheidene weken geleden, dat het bovenstaande zich afspeelde in de buurt van Roptazijl ten noorden van Harlingen. De beide Palma's hadden hoop dat de komvisserij op ansjoavis meer baten zou brengen. Deze komvisserij wordt verder uit de kust bedreven dan die met fuiken op platvis. Nog voor het einde van de normale vangtijd zijn de meeste kommen al weer van het Wad verdwenen. De vangst van de Ansjoavis is slecht geweest. Er wordt verteld van een visser, die slechts negentien kilo vis besomde.

De kommen zijn evenals de fuiken netten, die met stokken op hun plaats worden gehouden. Wanneer men op de dijk van Barradeel staat kan men ze bij eb heel duidelijk zien staan. De kom is ongeveer 140 meter in omtrek en heeft een opening, waar de vis door een lange rij schutwand in geleid wordt. Aan de kom, meestal aan het ebeinde zit een vanghok, dat elf meter lang is en vijf breed, daaruit haalt de visser de Ansjoavis en nog een hele serie andere dieren, soms wel een inktvis.

1948 was een heel rijk Ansjoavisjaar. 1949 ging ook nog wel en in 1950 kwam er een strom, die de netten en de stokken vernielde. 1951 is onvoorspelbaar slecht geweest in de besommingen.

Zo is het met de Ansjoavis altijd gegaan en zo zal het ook altijd wel blijven. Met de haring, de bot en de garnaal was deze vis vanouds een der beroemdheden van de Zuiderzee. Als beroemdheid gedraagt ze zich in haar wispelturigheid ook. De haring kon je

zeker van zijn, maar diens verre familielid, de

Ansjoavis liet de vissers in de steek.

Toen Boeddhist en zeiden, dat de wegen van een vrouw duister waren als

die van een vis door het water, hadden ze de Ansjoavis tot voorbeeld kunnen nemen. Het dier hoort eigenlijk in de Middellandse Zee thuis en komt hierheen om te paaien.

Van de Barradeelster vissers hebben verschillenden de netten vroegtijdig uit het Wad gehaald en werk gezocht bij de boer. Wanneer straks de netten getaand zijn, zal in de volgende maanden de palingvisserij misschien uitkomst brengen in deze 'grime herna'van Friesland, die op een zomerdag zo lieflijk lijkt met zijn lage dijkhuisjes, maar waar een hard stuk brood verdiend wordt. De Palma's meenden dat het avontuur ook wat deed en daarom wilden ze toch maar zelfstandig blijven.

Bron: Leeuwarder Courant 26 juni 1951

TUINAANLEG DOOR GERRIT VLASKAMP IN WIJNALDUM

Gerrit Vlaskamp (1834-1906), opvolger van de meer bekende Lucas Roodbaard, heeft 350 tuinen en parken aangelegd in 90 dorpen en steden in Friesland en Groningen. Aly van der Mark werkt aan een boek over de hoveniersfamilie Vlaskamp / Westra en onderzoekt waar de tuinen zijn aangelegd en wat er bewaard is gebleven. Via e-mail kregen we van haar de vraag of ook bekend was waar Gerrit Vlaskamp in Wijncaldum een heeft aangelegd voor P. Koopmans Pz. Volgens de 'boeken' van boomkwekerij Bosgra zou hij die tuin in 1873 aangelegd hebben in Wijncaldum. De vraag kwam ook al via dorpsbelang Wijncaldum binnen bij Ultje Visser,

maar die kon hier geen antwoord op geven. Wellicht dat er lezers zijn die een aanknopingspunt hebben. Laat het ons even weten (zie colofon voor contactgegevens).

SETTERHOK JOOP JUKEMA

In het afgelopen vroege voorjaar stuurde Joop Jukema een foto van enkele plankjes met namen die met de afbraak van het 'settethok' voor het licht kwamen. Op één van de plankjes staat de naam Reinder Ruim, geboren 17 augustus 1905 thans 27 jaar oud op 2 april 1932. Op de andere plankjes staat de naam J. van Keimpema en H.A. de Jong en het jaartal 1928. Bijzonder is te zien op de foto dat in de beton met witte knopen het jaartal 1928 is vormgegeven.

Gerrit Vlaskamp

Colofon

Ledenadministratie : Gerrit Bouma (secretaris)
 Correspondentieadres : Reiddomp 17, 9101 HJ DOKKUM
 Telefoon : 0519-241409
 Email : barradeel@oudbarradeel.nl
 Website : www.oudbarradeel.nl
 Bankrekening RABO : 32.55.38.271
 Kamer van Koophandel : 4000368